

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN KỸ NĂNG GIAO TIẾP SỰ PHẠM CỦA GIÁO VIÊN MẦM NON THÀNH PHỐ TRÀ VINH

Liêu Thị Thuỳ Trang
Trường Đại học Trà Vinh
Email: lieutrang@tvu.edu.vn

Tóm tắt: Giao tiếp sự phạm của giáo viên (GV) nói chung và giáo viên mầm non (GVMN) nói riêng có vai trò cực kì quan trọng trong việc quyết định chất lượng, hiệu quả của việc giáo dục, dạy học đối với học sinh, với trẻ. Bài viết phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng giao tiếp sự phạm của GVMN thành phố Trà Vinh.

Từ khóa: kỹ năng giao tiếp sự phạm, giáo viên mầm non, thành phố Trà Vinh
Nhận bài: 09/02/2022; Phản biện: 15/02/2022; Duyệt đăng: 19/02/2022

1. Đặt vấn đề

Giao tiếp sự phạm trong hoạt động của giáo viên mầm non là hệ thống sự tác động qua lại giữa giáo viên mầm non và trẻ nhằm mục đích hiểu biết trẻ, tổ chức các mối quan hệ qua lại có mục đích rõ ràng, hình thành bầu không khí thuận lợi cho sự phát triển của trẻ.

Thành công trong hoạt động giáo dục mầm non ở mức độ nhất định được xác định bởi kỹ năng nhận thức về trẻ một cách đúng đắn, hiểu trẻ một cách sâu sắc, đầy đủ của giáo viên mầm non và vì vậy, giáo viên mầm non có thể chẩn đoán quá trình phát triển của trẻ một cách chính xác hơn. Đồng thời có thể thâm nhập một cách sâu sắc vào lĩnh vực nhận thức, ý chí, động cơ của trẻ.

Các nhà tâm lí học trong và ngoài nước đã chỉ ra rằng kỹ năng giao tiếp nói chung, kỹ năng giao tiếp của giáo viên mầm non với trẻ mẫu giáo nói riêng không tự nhiên mà có mà là kết quả của quá trình rèn luyện và trong quá trình đó, chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố chủ quan và khách quan.

Tại TP. Trà Vinh, giáo viên mầm non ở các trường mầm non cơ bản đã trang bị cho mình những kỹ năng giao tiếp với trẻ. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều bất cập, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục mầm non trên địa bàn. Tìm hiểu nguyên nhân của những bất cập đó, để ra các biện pháp khắc phục sẽ làm cho chất lượng giáo dục mầm non ngày một nâng cao.

2. Nội dung nghiên cứu

Để tìm hiểu thực trạng về các yếu tố ảnh hưởng, chúng tôi đã phát ra 125 phiếu cho giáo viên ở các trường mầm non thuộc địa bàn TP. Trà Vinh và thu được kết quả sau:

2.1. Ảnh hưởng của các yếu tố chủ quan:

Qua kết quả, chúng tôi nhận thấy trong các yếu tố trên, yếu tố "Kinh nghiệm nghề nghiệp" được chọn 100%,

Yếu tố	Số lượng	Tỷ lệ %
1. Nhận thức của giáo viên	103	82,4
2. Kinh nghiệm nghề nghiệp	125	100
3. Yêu nghề, mến trẻ	101	80,8
4. Ý thức tu dưỡng, rèn luyện	96	76,8

rõ ràng những bài học rút ra trong hoạt động nghề nghiệp sẽ giúp giáo viên ứng xử linh hoạt, khéo léo hơn. Nói cách khác, kinh nghiệm thực tiễn trong giáo dục mầm non có ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả giao tiếp sự phạm của giáo viên mầm non và trẻ. Tuy nhiên những yếu tố khác lại không được chọn 100%. Nhận thức là hoạt động giúp con người nhận ra bản chất và quy luật vận động của đối tượng, từ đó có thái độ và hành động đúng đắn. Nhận thức của giáo viên về kỹ năng giao tiếp sự phạm, về vai trò, tầm quan trọng của kỹ năng giao tiếp sự phạm là một yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến thực trạng kỹ năng giao tiếp sự phạm của người giáo viên. Nếu người giáo viên mầm non có nhận thức đúng đắn về kỹ năng giao tiếp sự phạm và tầm quan trọng của yếu tố này đối với kết quả quá trình chăm sóc giáo dục trẻ thì họ sẽ không chỉ tập trung vào việc nắm vững chương trình, nội dung chăm sóc trẻ mà còn không ngừng rèn luyện để nâng cao kỹ năng khi giao tiếp với trẻ, để quá trình chăm sóc giáo dục đạt mục đích.

Lựa chọn yếu tố "Yêu nghề, mến trẻ" đạt 80,8%. Điều này cho thấy, vẫn còn một số giáo viên chưa đề cao yếu tố quan trọng này. Lòng yêu nghề của giáo viên mầm non được thể hiện qua thái độ quan tâm chu đáo đầy thiện ý và ân cần với trẻ, kể cả những trẻ bình thường và trẻ có những biểu hiện bất thường trong tâm lý và sức khỏe. Những cô giáo mầm non yêu nghề mến trẻ luôn có tinh thần sẵn sàng làm việc hết mình. Họ có thể hy sinh những lợi ích cá nhân vì lợi ích của trẻ, của nghề nghiệp. Chính cái tâm - lòng nhân ái, cái đức - như mẹ hiền vốn là phẩm chất nhân cách cốt lõi của nhà giáo đã tạo nên

môi trường giáo dục lành mạnh đầy nhân ái yêu thương của nhà trường và diện mạo nhân cách sau này của trẻ.

Yếu tố “Ý thức tu dưỡng, rèn luyện” là yếu tố có số lựa chọn thấp nhất 76,8%. Tự ý thức, tự rèn luyện là một yếu tố rất quan trọng quyết định sự thành công hay thất bại của một hoạt động nào đó. Nó không chỉ giúp cá nhân duy trì một kinh nghiệm hay kỹ năng mà còn giúp cho những tố chất kỹ năng sẵn có ở cá nhân được phát triển và ngày càng nâng cao. Kỹ năng giao tiếp của giáo viên mầm non là một phẩm chất nhân cách không tự nhiên mà có. Nó là kết quả của quá trình đào tạo kết hợp với ý thức tự tu dưỡng, rèn luyện của người giáo viên mầm non. Vì vậy, việc tự bồi dưỡng rèn luyện, đúc kết kinh nghiệm qua quá trình chăm sóc giáo dục trẻ là một hoạt động thiết yếu nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả của hoạt động chăm sóc giáo dục trẻ nói chung kỹ năng giao tiếp sư phạm với trẻ mẫu giáo nói riêng của giáo viên. Ý thức tu dưỡng, rèn luyện trong hoạt động nghề nghiệp quan trọng như vậy nhưng lại có số lựa chọn thấp nhất cho thấy một số giáo viên chưa ý thức tầm quan trọng của yếu tố này.

2.2. Ảnh hưởng của các yếu tố khách quan

Yếu tố	Số lượng	Tỷ lệ %
1. Môi trường và điều kiện làm việc	125	100
2. Phong cách quản lí của cán bộ quản lí	97	77,6

Kết quả cho thấy, yếu tố “Môi trường và điều kiện làm việc” được tất cả giáo viên chọn (100%). Môi trường và điều kiện làm việc đối với giáo viên mầm non bao gồm: cơ sở vật chất của trường, tinh thần, chế độ chính sách, mối quan hệ giữa lãnh đạo đối với giáo viên và giữa các giáo viên với nhau. Môi trường làm việc tốt là một trong những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến sự phát triển năng lực chuyên môn nói chung, kỹ năng giao tiếp sư phạm của người giáo viên với trẻ mẫu giáo nói riêng. Thực tế cho thấy không ít tổ chức đơn vị có môi trường làm việc không tốt dẫn đến những hậu quả có thể nhìn thấy được như chất lượng hiệu quả làm việc kém mất đoàn kết và năng lực chuyên môn không được phát triển. Một môi trường và điều kiện làm việc tốt sẽ tạo được điều kiện thuận lợi cho người giáo viên mầm non không ngừng nâng cao năng lực chuyên môn, qua các khóa đào tạo bồi dưỡng thường xuyên kèm theo những chế độ chính sách đãi ngộ hợp lý, tạo điều kiện về thời gian cho giáo viên có thể vừa học vừa làm yên tâm công tác.

Tóm lại môi trường và điều kiện làm việc có liên quan chặt chẽ đến tinh thần thái độ và kết quả làm việc của người giáo viên mầm non. Nếu môi trường làm việc không thuận lợi không thoải mái sẽ gây ức chế cho người giáo viên mầm non dẫn đến chất lượng giáo dục sẽ bị hạn chế. Như vậy, tất cả giáo viên đã hiểu rõ sự tác động của

môi trường và điều kiện làm việc đến kỹ năng giao tiếp sư phạm của mình.

Phong cách quản lý của cán bộ quản lý của một tổ chức là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng lớn đến kỹ năng giao tiếp của các cá nhân trong tổ chức đó. Phong cách quản lý trong trường mầm non bao gồm toàn bộ hệ thống các phương pháp, thủ thuật tiếp nhận, phản ứng với hành động tương đối bền vững của quản lý trường mầm non. Theo Điều lệ trường mầm non, giáo viên mầm non là những cá nhân được trang bị kiến thức phổ thông và được đào tạo về kiến thức chuyên ngành mầm non bao gồm các tri thức và kỹ năng chăm sóc nuôi dưỡng giáo dục trẻ. Họ là bộ phận, là nhóm người có tri thức đảm bảo độ tin cậy trong chuyên môn để thực hiện nhiệm vụ theo quy định đối với một giáo viên mầm non. Đây là lực lượng trực tiếp thực hiện mục tiêu kế hoạch của nhà trường nhằm giáo dục phát triển toàn diện nhân cách trẻ. Giáo viên mầm non chính là người mẹ thứ hai của trẻ, vừa là cô dạy trẻ, vừa làm mẹ đỡ trẻ. Để mang lại cho trẻ cảm giác an toàn tự tin ở trong gia đình trong quá trình giao tiếp với trẻ, người giáo viên mầm non sẽ chịu sự chi phối bởi phong cách quản lý của hiệu trưởng của nhà trường. Phong cách quản lý độc đoán hoặc tự do, dân chủ của người quản lý của hệ thống quản lý sẽ tác động đến tâm lý của người giáo viên, làm hình thành hay đem đến cho họ trạng thái vui vẻ, yêu nghề, yêu trẻ hoặc ngược lại. Thực tế đã cho thấy, nếu phong cách quản lý của lãnh đạo trường mầm non phù hợp, đáp ứng được nhu cầu mong muốn của người giáo viên thì họ sẽ tâm huyết với nghề, toàn tâm toàn ý với công việc chăm sóc giáo dục trẻ, giao tiếp ứng xử với trẻ bằng toàn bộ năng lực và sự yêu thương của mình. Ngược lại, khi phong cách quản lý nhà trường bất nhất, tồn tại nhiều bất cập sẽ dẫn đến tình trạng làm việc không tập trung, không yêu nghề, mهن trẻ, không gắn bó và khi đó quá trình giao tiếp của giáo viên với trẻ cũng gặp nhiều khó khăn, mục tiêu giáo dục trẻ mầm non không thể hoàn thành. Nhưng lựa chọn của giáo viên là 77,6%, có thể thấy rằng 22,4% số giáo viên đã chưa thấy rõ tầm quan trọng của yếu tố này.

3. Kết luận và khuyến nghị

Sự hình thành và phát triển kỹ năng giao tiếp sư phạm của người giáo viên mầm non với trẻ chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố cả chủ quan và khách quan. Mỗi yếu tố đều có vai trò và ảnh hưởng nhất định đến phẩm chất năng lực trình độ kỹ năng giao tiếp của người giáo viên mầm non với trẻ. Việc nhận thức rõ các yếu tố đánh giá mức độ ảnh hưởng của chúng sẽ góp phần định hướng cho việc rèn luyện bồi dưỡng nâng cao kỹ năng giao tiếp sư phạm của giáo viên mầm non với trẻ trong thực tế hiện nay, góp phần nâng cao chất lượng quá

trình chăm sóc nuôi dưỡng giáo dục trẻ, đáp ứng các yêu cầu xã hội hiện đại. Để làm được điều đó, cần:

3.1. Đối với giáo viên mầm non

- Mỗi giáo viên mầm non cần ý thức rõ ràng nhiệm vụ và giá trị của nghề nghiệp giáo dục trẻ mầm giáo nhằm tạo động lực cho chính bản thân trong việc tìm kiếm thông tin, tự đào tạo, bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và các kỹ năng mềm khác nhằm giáo dục tốt nhất cho trẻ ngay một hiệu quả hơn, khẳng định vai trò, vị thế của giáo viên mầm non trong các nhà trường mầm non.

- Mỗi giáo viên mầm non cần thể hiện có sự say mê, yêu thích công việc chăm sóc dạy dỗ trẻ và sẵn sàng tham gia các hoạt động mang tính chất phát triển nghề nghiệp của mình.

3.2. Đối với các nhà trường mầm non

- Các trường mầm non cần nghiên cứu để đưa chương trình bồi dưỡng giáo viên mầm non về chuyên môn trong đó có chương trình bồi dưỡng về giao tiếp,

giao tiếp sư phạm và kỹ năng giao tiếp sư phạm thường xuyên để nâng cao trình độ và năng lực giáo dục cho giáo viên mầm non.

- Nền đầu tư về cơ sở vật chất, đồ dùng và các phương tiện dạy học đòi hỏi có sự tương tác giữa giáo viên với trẻ hoặc giữa trẻ với trẻ để tăng cường sự giao tiếp, phát triển thêm nhiều kỹ năng cho cô và trẻ. Giúp cho giáo viên mầm non có thể áp dụng những phương pháp dạy học mới cho trẻ phát triển một cách tốt nhất.

- Cần tạo điều kiện cho giáo viên mầm non học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Hồ Ngọc Đại (2012), *Nghiệp vụ sư phạm hiện đại, tập 1-2*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [2]. Ngô Công Hoàn (1995), *Giao tiếp và ứng xử của cô giáo với trẻ*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [3]. Lê Xuân Hồng (2000), *Những kỹ năng sư phạm mầm non*, NXB Giáo dục.

Factors affecting pedagogical communication skills of preschool teachers in Tra Vinh city

Lieu Thi Thuy Trang

Tra Vinh University

Email: lieustrang@tvu.edu.vn

Abstract: Pedagogical communication of the teachers in general and preschool teachers in particular has an extremely important role in determining the quality and effectiveness of education for the students and children. The article analyzes the factors affecting the pedagogical communication skills of preschool teachers in Tra Vinh city.

Keywords: Pedagogical communication skills, preschool teacher, Tra Vinh city.